

«قرب و همجواری» با خداوند مهمترین هدفی است که قرآن به انسان معرفی می‌کند

مهمترین هدفی که قرآن برای سیر تکامل انسان معرفی می‌کند، مقامی بسیار بالاست که واژه‌ها از دست‌اندازی به آن باز می‌مانند. رساترین تعبیری که قرآن برای اشاره به این دور دست‌ترین چکاد سعادت برگزیده است، همانا «قرب و همجواری» با خدای متعال است.

مهمترین هدفی که قرآن برای سیر تکامل انسان معرفی می‌کند، مقامی بسیار بالاست که واژه‌ها از دست‌اندازی به آن باز می‌مانند. رساترین تعبیری که قرآن برای اشاره به این دور دست‌ترین چکاد سعادت برگزیده است، همانا «قرب و همجواری» با خدای متعال است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی، طی پیامی به مناسبت برگزاری سومین جشنواره مطالعات قرآنی دانشجویان ایران که توسط مجتبی مصباح‌یزدی قرائت شد، بر لزوم به‌کارگیری تعالیم انسان‌ساز قرآن کریم در زندگی تاکید کرد.

متن کامل این پیام در ذیل آمده است:

بسم الله الرحمن الرحيم

قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَ كِتَابٌ مُبِينٌ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (مائده: 16-17)

حمد ثنا خداوندی را سزاست که عالم را از پرتو فیض خویش هستی بخشید و آن را آینه تجلی ذات و صفات خود قرار داد. شکر پروردگاری را سزد که از روح خود در آدم علی نبینا و آله و علیه السلام دمید، و با تعلیم همه اسماء وی را به مقام خلیفه‌اللهی مفتخر فرمود.

سلام و صلوات بر پیامبران الهی، واسطه‌های فیض خداوندی، که غایت قصوای حرکت انسان را به او نشان دادند، و معارف دست نیافتنی و نقشه راه زندگی سعادت‌مندان را برا بشریت به ارمغان آوردند. صلوات خاص خداوندی بر سلسله ممکنات و پایان بخش سلسله انبیاء، انسان کامل و رسول خاتم، محمد بن عبدالله صلوات الله و سلام علیه و آله که قرآن، این آخرین و کاملترین نسخه هدایت بر قلب او نازل گشت، و والاترین حقایق را به بشر ارزانی داشت. و سلام بر خاندان پاک او، مشعل‌های هدایت و تفسیرگران وحی، و راهبران خلق به سوی حق.

... و قرآن کریم امروز در دستان ماست؛ گران‌بهاترین هدیه‌ای که خدای متعال به بندگان عطا فرموده است؛ که اگر چیزی ارزنده‌تر از قرآن بود، رب‌العالمین آن را از آخرین پیامبرش دریغ نمی‌کرد، و اگر نسخه‌ای شفاف‌بخش‌تر، مفیدتر، و راه‌گشا‌تر وجود داشت، پروردگار مهربان میلیاردها انسان را از آن بی‌بهره نمی‌گذاشت.

این تحفه الهی با هدف هدایت و راهنمایی انسان نازل شده و در برگیرنده حقایقی است که دانستن آنها برای رسیدن به کمال و سعادت ضرورت دارد، و مشتمل بر راه کارهایی عملی است که چگونگی طی کردن صراط مستقیم تکامل را به بشریت می‌آموزد. این نور الهی بر قلّه کمال انسانی پرتو می‌افکند، راه‌های رسیدن به ستیغ سعادت را نشان می‌دهد، کج راه‌ها، بی راه‌ها، پرت‌گاه‌ها و لغزش گاه‌ها را می‌نمایاند، و انسان را از کج‌اندیشی و کج‌روی باز داشته، از سقوط وی در گرداب‌های شقاوت جلوگیری می‌کند.

مهمترین هدفی که قرآن برای سیر تکامل انسان معرفی می‌کند، مقامی بسیار بالاست که دست عقل از رسیدن به آن کوتاه، و فهم انسان از درک آن عاجز است، و واژه‌ها از دست‌اندازی به آن باز می‌مانند، و تنها می‌توان با مفاهیمی کلی و نمادین به آن اشاره کرد. رساترین تعبیری که قرآن کریم برای اشاره به این دور دست‌ترین چکاد سعادت برگزیده است، همانا «قرب و همجواری» با خدای متعال است.

از مشخصات این هدف والا آن است که انسان چون به آن مقام رسد، سرو کار خود را مستقیماً با خدا می‌بیند، همه خوبی‌ها را پرتوی از خیر مطلق، و همه زیبایی‌ها را جلوه‌های جمال او می‌یابد؛ و به دیگر سخن، خدا را در جلوه گاه‌های گوناگونش به مشاهده می‌نشیند و در نتیجه چنین شهودی از بالاترین لذت‌ها سرشار و از عظیم‌ترین سعادت‌ها بهره‌مند می‌شود.

خداوند متعال از فرط رحمت و عطوفت خویش، میل و کششی فطری در انسان به ودیعت نهاده تا در وی انگیزه‌ای قوی برای حرکت

پرستاب به سوی این والاترین مقصد حرکت هستی به وجود آورد و او را به سوی چنین کمال و سعادت نامحدودی براند. از دیگر سوی، ابزارهای گوناگونی در وجود او تعبیه فرموده تا با استفاده از آنها به انواع مختلف کمال و سعادت و گونه‌های متفاوت تجلیات الهی نائل گردد؛ همان گونه که به اقتضای لطف و کرم بی‌نهایت خویش، انسان را به نیروی عقل و فطرت مجهز نموده تا حق را از باطل، و خیر را از شر بازشناسد، و کاستی بُرد عقل را به آموزه‌های حیاتی تکمیل فرموده تا او را از آفات شناخت مصون دارد، مبدا که به وادی حیرت و ضلالت در غلطد و از دست یابی به کمال مطلوب و قله‌های سعادت بازماند.

روح همه این شناخت و بینش‌ها، و مقصود از همه این سائق‌ها و انگیزه‌ها، و سرانجام همه این حرکت‌ها و تلاش‌ها درک موقعیت خود نسبت به خدای متعال است و فهم این نکته ظریف که انسان از خود هیچ ندارد، و هر چه دارد و دارا شود از اوست، و رسیدن به این شناخت لطیف که هر چه به او داده شده را باید در راه رضای او و مطابق با برنامه‌ارائه شده از سوی او به کارگیرد تا به مقصد نهایی که قرب اوست نائل گردد. اگر بخواهیم این حقیقت بلند را در جمله‌ای کوتاه بگنجانیم باید بگوییم: صراط مستقیم تکامل، بندگی کردن خداست، «و آن ابدونی هذا صراط مستقیم».

این مقدمات ما را به این نتیجه رهنمون می‌گردد که هدف خداوند از آفرینش انسان آن است که با بهره‌گیری از همه امکانات و نعمت‌های الهی استعدادهای مختلف خود را شکوفا کند، و ظرفیت‌های خدا دادی را به صورتی متوازن و متعادل به فعلیت برساند، و با رفتارهای اختیاری خویش مسیر صحیح و صراط مستقیم را بییماید، و مطابق با برنامه‌های الهی به سوی مقام قرب او بشتابد، این حرکت «سیر و سلوک» نامیده می‌شود، و رسیدن به مقصد که همانا قرب الهی و شهود بی واسطه خداوند است، «عرفان».

عرفان (به این معنا) زیباترین پدیده هستی، گرانبهارترین گوهر خلقت، و نفیس‌ترین کالا در بازار وجود است که جای گزینی برای آن متصور نیست، و دست‌یابی به آن انسان را غرق در شغفی می‌سازد که لذتی بالاتر از آن نخواهد چشید.

وی آن يك اصل خدشه‌ناپذیر است هر چه کالای نفیس‌تر و گوهری گرانبهارتر باشد، بیشتر مورد طمع دزدان، شیادان و بدل سازان قرار می‌گیرد و انواع بیشتر از کالاهای تقلبی در کنار آن عرضه می‌شوند. از این روست که شاهد رشد قارچ‌گونه گونه‌های رنگارنگی از شبه عرفان‌های تقلبی هستیم که در بازار مکاره اندیشه در معرض فروش گذاشته شده‌اند و هر روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود. گذشته از سوء استفاده شیادان از این بازار پرسود، آنچه به آتش این انحرافات دامن می‌زند، از يك سو عطش فطری انسان‌هاست که برای رسیدن به این مقام ارزشمند به هر دری می‌زنند و هر ندایی را پاسخ می‌دهند، و از سوی دیگر، این حقیقت که وصول انسان به چنین هدف والایی دردناک‌ترین واقعیت را برای شیطان رقم می‌زند، و به همین دلیل است که ابلیس تمام همت و تلاش خود را برای جلوگیری از تحقق آن به کار می‌بندد و با ارائه گزراه‌های انحرافی سعی در گمراه کردن و به شقاوت کشاندن انسان‌ها دارد. از این رو، ضرورت دارد در شناخت دقیق مسیر صحیحی که به وسیله انبیاء و اولیای الهی، به ویژه توسط پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و اوصیای معصوم او در دین مبین اسلام، بیان شده است نهایت تلاش خویش را به کار بندیم مبدا دچار کج فهمی، تفسیر به رأیف قرائت‌های شیطانی، و توهومات نفسانی شویم و خود و دیگران را به جای قله‌های معرفت و سعادت، به دره‌های جهل و شقاوت رهنمون گردیم. بر ما فرض است که این دستورالعمل حیات بخش را به درستی فراگیریم، از آن زاویه بگیریم، تا در معرض انحراف و سقوط قرار نگرفته، شاهد مقصود را در آغوش بگیریم.

قم‌المقدسه

محمدتقی مصباح یزدی